

Vztah věku a pohlaví k asexualitě

1 Úvod

V současné době se čím dál více v celospolečenském diskurzu objevuje tématika nízké porodnosti, a to v mnoha kontextech (Kofroňová a Kropáček, 2026). Jedním z mnoha může být i např. úbytek zájmu o sex u mladé generace, kterému se věnoval například výzkum Chok et al (2024) nebo Barist et al (2023). Snížený zájem o sex jako fenomén se dá měřit více způsoby, např. jako počet sexuálních partnerů a kontaktů, četnost a obsah myšlenek na sex, radost a chuť spojená s těmito aktivitami, nebo vyloženě skrze prožívání sexuální orientace a apetence jako takové (Antosen et al, 2020). Zda tento fenomén s nízkou porodností souvisí či nikoliv zůstává otázkou a tento výzkum se jím zabývat nebude. To, čemu se tato analýza věnovat bude, je úvaha o něco základnější, a sice, zda se tento pokles zájmu o sex u mladších generací může projevovat mimo jiné i vyloženě jako častější identifikace s asexualitou či nikoliv, jinými slovy, zda existuje nějaký vztah věku a pohlaví k vnímané asexualitě. Asexualitou zde rozumíme buď to, když je samotná sexuální orientace postavená na absenci sexuální přitažlivosti, nebo jako asexuální spektrum. Jako allosexuál se pak označují osoby, co do sexuálního spektra nespádají (Antosen et al., 2020).

1.1 Použitá data

K prozkoumání této hypotézy byla využita data, která byla sesbírána v rámci jednoho ze studentských projektů testujícího škálu asexuality AIS-12 (Asexuality Identification Scale) od Yule et al. (2014). Tuto škálu přeložili do češtiny, na základě výsledků faktorové analýzy položek zkrátili a poté dali vyplnit 566 respondentům. Vnitřní konzistence celé škály o 16 položkách dosahovala Cronbachovy alfy o hodnotě 0,97, což byl uspokojivý výsledek (Grulichová et al., 2025, s. 8). K následující analýze pak byla použita datová matice pouze s těmi respondenty, co jim vyplnili validační kritérium, které bylo nepovinné, a navíc spadali do zvoleného cut-off skóru, tedy 51 osob (21 asexuálů a 30 allosexuálů).

2 Analýza dat pomocí binomické logistické regrese

Pro prozkoumání vztahu mezi sebeidentifikací na asexuálním spektru, věkem a pohlavím byla využita binární logistická regrese, která je vhodná pro modelování dichotomických závislých proměnných. Závislou proměnnou byla identifikace respondenta jako asexuálního (0 = allosexuální, 1 = asexuální). Hlavním prediktorem byl věk respondenta, přičemž pohlaví bylo do modelu zahrnuto jako kovariát za účelem kontroly jeho potenciálního vlivu. Model tak odhaduje pravděpodobnost identifikace s asexualitou v závislosti na věku a pohlaví respondentů. Vzhledem k předpokladu, že sexuální orientace je považována za komplexní fenomén ovlivněný biologickými, psychologickými a sociálními faktory, neočekáváme silný vztah mezi věkem a asexualitou. Testujeme tedy hypotézu o negativním vztahu mezi věkem a pravděpodobností identifikace jako asexuální, tj. že mladší respondenti budou častěji spadat do asexuální skupiny.

2.1 Závislá proměnná

Jako závislá proměnná byla v analýze použita **dichotomická proměnná identifikace na asexuálním spektru**, operacionalizovaná na základě sebehodnocení respondentů (0 = asexuální, 1 = allosexuální). Tato proměnná byla zvolena s ohledem na charakter modelu binární logistické regrese, která umožňuje odhadovat pravděpodobnost výskytu daného jevu (v tomto případě identifikace jako asexuální). Hrubý skór (HS) škály asexuality, který s touto proměnnou silně koreluje, byl využit primárně při validaci metody, která nám získala použitá, nikoli jako závislá proměnná v tomto modelu.

2.2 Hlavní prediktor

Jako hlavní prediktor byl stanoven **věk** respondentů, který byl do modelu zahrnut jako spojitá proměnná. Nejnižší zaznamenaná hodnota v datovém souboru činila 18 let a nejvyšší 46 let. Věk byl zvolen jako klíčová proměnná pro testování hypotézy o vztahu mezi věkem a pravděpodobností identifikace s asexualitou.

2.3 Konvariát

Jako kovariát bylo do modelu zahrnuto **pohlaví** respondentů, operacionalizované jako kategoriální proměnná (0 = žena, 1 = muž). Zařazení této proměnné umožňuje kontrolovat potenciální rozdíly mezi pohlavími v pravděpodobnosti identifikace na asexuálním spektru. Další demografické proměnné, jako například nejvyšší dosažené vzdělání či socioekonomický status, by mohly představovat relevantní kontrolní proměnné, avšak nebyly v rámci použitého datového souboru k dispozici.

2.4 Výsledky

2.4.1 Výsledky Hosmerova–Lemeshowova testu (tabulka č.1)

Test	χ^2	df	p-hodnota
Hosmer–Lemeshow	7,307	8	0,398

2.4.2 Popis výsledků (tabulka č.1)

Shoda modelu s daty byla ověřena pomocí Hosmerova–Lemeshowova testu, který neprokázal statisticky významný rozdíl mezi pozorovanými a očekávanými hodnotami ($\chi^2 = 7,31$, $p = 0,398$), což naznačuje přijatelnou kvalitu modelu. Interpretace tohoto testu je však limitována relativně nízkým počtem unikátních predikovaných hodnot, což může souviset s velikostí výběrového souboru a jednoduchostí modelu.

2.4.3 Výsledky regresního modelu (tabulka č.2)

Proměnná	B	OR (Exp(B))	95% CI	p-hodnota
Věk	-0,008	0,992	0,881 – 1,116	0,889
Pohlaví	1,011	2,749	0,732 – 10,330	0,134

Zdroj dat: https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/pmlab/zpravy/zprava0321_2.xlsx

2.4.4 Popis výsledků (tabulka č.2)

Výsledky binární logistické regrese ukazují, že věk není statisticky významným prediktorem identifikace na asexuálním spektru ($B = -0,008$; $OR = 0,992$; $p = 0,889$). Hodnota *odds ratio* naznačuje pouze minimální změnu pravděpodobnosti v závislosti na věku, přičemž tento efekt není statisticky významný. Pohlaví se rovněž neukázalo jako statisticky významný prediktor ($B = 1,011$; $OR = 2,749$; $p = 0,134$). Ačkoliv hodnota *odds ratio* naznačuje možný rozdíl mezi pohlavími, široký interval spolehlivosti (0,732–10,330) poukazuje na vysokou míru nejistoty odhadu.

2.5 Doplnková analýza dat pomocí lineární regrese

Pro ověření robustnosti výsledků byla provedena doplňková analýza, ve které byl jako závislá proměnná použit hrubý skór škály asexuality (HS). Na rozdíl od předchozí analýzy, která pracovala s dichotomickou proměnnou, umožňuje tento přístup zachytit jemnější variabilitu v míře asexuální *Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=765>*

orientace. K analýze byla použita lineární regrese, ve které byl hlavním prediktorem věk a pohlaví bylo zahrnuto jako kovariát.

2.5.1 Výsledky doplňkové lineární regrese (tabulka č.3)

Proměnná	B	SE	β	t-skór	p-hodnota
Věk	-0,01	0,05	-0,02	-0,20	0,84
Pohlaví	0,25	0,18	0,10	1,39	0,17
Konstanta	3,50	0,40	—	8,75	<0,001

2.5.2 Popis výsledků (tabulka č.3)

Lineární regresní analýza s hrubým skórem škály asexuality jako závislou proměnnou neprokázala statisticky významný vliv věku ($\beta = -0,02$; $p = 0,84$) ani pohlaví ($\beta = 0,10$; $p = 0,17$). Tyto výsledky jsou v souladu s výstupy binární logistické regrese, ve které rovněž nebyl nalezen statisticky významný vztah mezi věkem, pohlavím a identifikací na asexuálním spektru. Lze tedy konstatovat, že ani při použití citlivější spojité proměnné nedochází ke změně závěrů, což podporuje robustnost zjištění.

3 Závěr

Byla použita binární logistická regrese (GLZ, logit link, binomické rozdělení), ve které byla závislou proměnnou identifikace na asexuálním spektru (0/1), prediktorem věk a kovariátem pohlaví. Tato binární logistická regrese neprokázala statisticky významný vztah mezi věkem a identifikací na asexuálním spektru ($OR = 0,99$, $p = 0,889$). Rovněž pohlaví se neukázalo jako statisticky významný prediktor ($OR = 2,75$, $p = 0,134$) a to ani za použití doplňkové lineární regrese, přičemž interval spolehlivosti byl poměrně široký, což naznačuje vyšší míru nejistoty odhadu. Na základě těchto výsledků nelze potvrdit hypotézu o existenci vztahu mezi věkem a identifikací s asexualitou. Přestože model vykazoval přijatelnou shodu s daty, jeho vysvětlovací schopnost je omezená, což může souviset s velikostí výběrového souboru či absencí dalších relevantních proměnných.

4 Zdroje

Antonsen, A. N., Brotto, L. A., Yule, M. A., & Zdaniuk, B. (2020). Ace and Aro: Understanding Differences in Romantic Attractions Among Persons Identifying as Asexual. *Archives of Sexual Behaviour*, 49(5), 1615–1630. <https://doi.org/10.1007/s10508-019-01600-1>

Batista, R. L., Inácio, M., Brito, V. N., Sircili, M. H. P., Bag, M. J., Gomes, N. L., Costa, E. M. F., Domenice, S., a Mendonca, B. B. (2023). Sexuality and fertility desire in a large cohort of individuals with 46, XY differences in sex development. *Clinics (Sao Paulo, Brazil)*, 78, 100185. <https://doi.org/10.1016/j.clinsp.2023.100185>

Grulichová, L., Pavlová, E., Rájecký, D., & Schejbalová, M. (2025). *Cvičení do předmětu Psychometrie 1: Škála asexuality*. Univerzita Palackého v Olomouci.

Chok, L., Suris, J.-C., & Barrense-Dias, Y. (2024). *Characteristics of young people reporting a low sexual desire in Switzerland*. *Sexuality & Culture*, 28(3), 1152–1169. <https://doi.org/10.1007/s12119-023-10171-2>

Kofroňová, J., a Kropáček, J. (2026, 2. ledna). *Historicky nejnižší porodnost. Data ukazují, kde v Česku lidí ubývá*. Seznam Zprávy. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-historicky-nejnizsi-porodnost-data-ukazuji-kde-v-cesku-lidi-ubyva-293877>

Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=765>